

СЕМАНТИЧНА КРИТИКА ТЕРМІНА «КАРТИНА СВІТУ»: ПРОБЛЕМА ТЕРМІНОЛОГІЧНОЇ АДЕКВАТНОСТІ

Мальвіна Гусар

кандидат філологічних наук, доцент,

доцент кафедри англійської мови

Національного університету «Києво-Могилянська академія»

вул. Г. Сковороди, 2, м. Київ, Україна

orcid.org/0000-0001-8590-8904

e-mail: malvinagusar.mg@gmail.com

Анотація. У статті здійснено критичний аналіз терміна «картина світу» в українському гуманітарному дискурсі з урахуванням його історії, семантики й концептуального змісту. Актуальність дослідження зумовлена поширенням уживання терміна в лінгвістиці, філософії мови, культурології та когнітивній науці, попри його термінологічну неоднозначність. Звертається увага на розбіжність між динамічною природою концептуального утворення, що позначається цим терміном, і семантикою самого слова «картина», яке передає статичність, завершеність і зорову репрезентативність.

Особливу увагу приділено історичним джерелам терміна, зокрема його походженню з німецького *Weltbild*, який спочатку функціонував у природничому дискурсі (у працях Герца), а пізніше був адаптований у неогумбольдтіанській традиції для опису когнітивного світобачення. Установлено, що український термін виник шляхом калькування з російського перекладу, без урахування семантичної й етимологічної глибини.

У статті проведено семантичний аналіз лексем «картина» і *Bild*, на основі чого обґрунтовано термінологічну неадекватність усталеного словосполучення «картина світу» як назви для процесуального й багатовимірного концепту. Запропоновано аргументи щодо можливості переосмислення терміна або введення альтернативних номінацій, які краще відображали б динамічну природу когнітивного бачення реальності.

Ключові слова: картина світу, *Weltbild*, термінологічна адекватність, когнітивна модель, семантичний аналіз.

SEMANTIC CRITIQUE OF THE TERM “WORLD PICTURE”: THE PROBLEM OF TERMINOLOGICAL ADEQUACY

Malvina Husar

Candidate of Philological Sciences, Associate Professor,

Associate Professor at the Department of English Language

National University of Kyiv-Mohyla Academy

Skovorody Str., 2, Kyiv, Ukraine

orcid.org/0000-0001-8590-8904

e-mail: malvinagusar.mg@gmail.com

Abstract. The article presents a critical analysis of the term “world picture” in Ukrainian humanities, focusing on its semantic, historical, and conceptual dimensions. The relevance of the study stems from the widespread use of the term in linguistics, philosophy of language, cultural studies, and cognitive science despite its internal contradictions. The paper highlights the discrepancy between the dynamic nature of the conceptual entity it denotes and the semantics of the noun “picture”, which suggests static, finalised, and visually fixed representations.

Special attention is paid to the historical origins of the term, especially its derivation from the German *Weltbild*, initially used in the natural sciences (notably by Hertz) and later adapted by Neo-Humboldtian scholars to denote linguistically conditioned conceptual worldviews. The article shows that the Ukrainian term was borrowed via a direct calque from Russian, often without regard to the deeper semantic and etymological nuances.

© М. Гусар, 2025

Стаття поширюється на умовах ліцензії CC BY 4.0

A comparative semantic analysis of the lexemes картина (picture) and Bild is conducted, revealing the terminological inadequacy of the established phrase “world picture” to describe a complex, dynamic, and processual conceptual construct. The author outlines arguments for reconsidering the existing term and suggests exploring alternative designations more suitable for representing the nature of cognitive world modeling.

Key words: world picture, Weltbild, terminological adequacy, cognitive model, semantic analysis.

Постановка проблеми. У сучасній когнітивній лінгвістиці термін «картина світу» посідає центральне місце в дослідженні мовних і ментальних репрезентацій дійсності. Проте його походження, семантика й інтерпретація викликають дискусії. Особливе значення ця проблема має для української термінології, яка значною мірою спиралася на радянську філософську традицію 1970–1980-х років, де термін «картина світу» закріпився в науковому обігу як калька з російського перекладу німецького слова *Weltbild*.

У сучасній когнітивній лінгвістиці й філософії мови термін «картина світу» викликає сумніви щодо своєї адекватності. Причина полягає в семантиці слова «картина», яка передбачає візуальність, завершеність і статичність, тоді як більшість дослідників визначають концептуальну картину світу як відкриту, багаторівневу, змінну й динамічну систему уявлень, що формується у свідомості людини в результаті пізнання дійсності. М. М. Полюжин підкреслює: «The integral, global world image in the shape of its model, formed in human consciousness... Conceptual representations are cognitive structures...» (Цілісне, глобальне уявлення про світ функціонує у вигляді моделі, що сформувалася у свідомості людини... Концептуальні репрезентації – це когнітивні структури) [1, с. 370]. Тут ідеться не про статичне зображення, а про модель світу, що постійно оновлюється в результаті інтелектуальної діяльності суб'єкта. Також у роботах інших лінгвістів [2, с. 102; 3, с. 16] зазначається, що концептуальна картина світу – це не готовий образ, який однаково закріплюється у свідомості. Навпаки, це динамічна, процесуальна структура, що формується й реорганізується через особистий досвід, смислову активність і когнітивну діяльність. Ці міркування дають підстави сумніватися в термінологічній доцільності використання слова «картина», адже воно не лише не відображає динамічної природи пізнавальної діяльності, а й редукує складну когнітивну структуру до площинного образу. Така метафора є спрощенням, що не

враховує інтерпретативного, індивідуально-залежного й історично мінливого характеру концептуального бачення світу.

Суттєвий аргумент проти однозначності терміна подає С. В. Форманова, досліджуючи функціонування поняття в різних типах ідеографічних словників. Авторка доводить, що термінологічне вживання «картини світу» є історично ситуативним, змінним, не ґрунтується на чітко стабілізованій когнітивній структурі [4, с. 21]. Критичну оцінку терміна знаходимо в роботі О. С. Хлистун, яка вважає, що він радше указує на фрагментарну інтерпретацію світу, ніж на його системну мовно-культурну модель [5, с. 107–108]. Така оцінка ще раз підкреслює: метафора «картина» не просто неточна – вона потенційно дезорієнтує, формуючи уявлення про цілісність і завершеність там, де панує варіативність, динамізм та інтерпретативна відкритість.

Таким чином, термін «картина світу» не відповідає глибині когнітивно-культурної реальності, що за ним стоїть. У науковому дискурсі доцільно або уточнювати його значення в кожному конкретному контексті, або шукати більш відповідні номінації, які відображали б рухливість, багатовимірність і когнітивну природу концептуального світо-розуміння. Необхідність критичного переосмислення терміна «картина світу» як на рівні його внутрішньої форми, так і в контексті історії запозичення, зокрема з німецького терміна *Weltbild*, що має власну термінологічну еволюцію, зумовлює актуальність роботи.

Мета і завдання статті. Мета дослідження полягає в тому, щоб проаналізувати термін «картина світу» як засіб номінації складного когнітивного явища, виявити його семантичні обмеження й оцінити відповідність між формою терміна і змістом, який за ним стоїть, що, у свою чергу, передбачає виконання таких завдань, як з'ясування історії появи терміна «картина світу» в українському гуманітарному дискурсі, установлення витоків запозичення (зокрема зв'язок із німецьким *Weltbild*) і механізм калькування, аналіз семантичної структури слова «картина» в українській

мові та його відповідників у джерелах запозичення, визначення суперечності між формою терміна «картина світу» й характеристиками концептуальної моделі, яку він позначає, й обґрунтування необхідності термінологічної корекції або уточнення, запропонувавши можливі альтернативи.

Предмет та об'єкт дослідження. Об'єктом дослідження є поняття «картина світу» в гуманітарному дискурсі; предметом – відповідність між семантикою терміна й сутністю позначуваного ним концептуального явища.

Виклад основного матеріалу дослідження з обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Філософський енциклопедичний словник визначає термін «картина світу» (англ. *worldview*, нім. *Weltbild*) як «одну з форм світоглядного подання об'єктивної реальності в суспільній свідомості, що являє собою образ освоєної в практиці дійсності», а також як «узагальнений образ соціального середовища, що створюється в процесі практичної діяльності людей», «єдність багатьох образів різних ракурсів та аспектів дійсності, що розкриваються в процесі її освоєння», і, зрештою, як «інтегральний образ, який постійно змінюється» [6].

Уже із цього визначення випливають ключові характеристики поняття: динамічність, змінність, рухливість, що суперечить базовій семантиці слова «картина», яке ми зазвичай сприймаємо як щось статичне, завершене й зафіксоване в просторі.

Ця концептуальна суперечність усвідомлюється й у самому словнику: у визначенні додають уточнення, що «цей образ... не є ідентичним живій картині, що виникає при безпосередньому сприйнятті речей та явищ, оскільки в ньому фіксується вигляд речей та явищ» [6]. Але далі йдеться про динамічний характер концепції: «картина світу втілює широку панораму дійсності, яка виходить далеко за межі особистого світу індивіда, його власного досвіду, безпосередніх вражень і відчуттів» [6].

Цілком логічно виникає запитання: якщо мова йде про процес, рух, неперервне розгортання смислів, то чи є тут місце для «картини» як репрезентації? Чи дійсно цей термін адекватно передає сутність того складного й багатовимірного об'єкта, який він позначає?

Щоб зрозуміти витoki цієї суперечності, варто звернутися до історії терміна *Weltbild*, від якого, як відомо, і калькована українська форма «картина світу».

Термін же *Weltbild* («картина світу») виник у межах природничих наук, зокрема в працях фізика Генріха Герца, де вживався як *das physikalische Weltbild* («фізична картина світу») для позначення моделі наукового опису дійсності як сукупності внутрішніх образів реальності, побудованих на наукових засадах [7]. Пізніше, у XX столітті, представники неогумбольдтіанської школи застосували термін *Weltbild* у лінгвістичному й когнітивному контексті. Вони його використовували для узагальнення й розширення ідеї *Weltansicht*, модуляції її до рівня мовно зумовленої когнітивної моделі світу [8, с. 15–16; 9, с. 13–18].

Перебуваючи під впливом західноєвропейської традиції, вітчизняні лінгвісти запозичили (а здебільшого дослівно калькували) німецьке *Weltbild*, унаслідок чого в українському науковому дискурсі закріпився термін «картина світу». Проте ця калька не завжди адекватно передає динамічну, гнучку й багатовимірну природу того концептуального утворення, яке позначає *Weltbild* у сучасному гуманітарному знанні, а також неповністю передає зміст терміна Гумбольдта *Weltansicht* (дослівно «світобачення»), який означав індивідуалізоване й динамічне бачення світу, що формується через мову, але не зводиться до «зображення», є процесом, а не структурою.

На необхідності чіткого розрізнення цих термінів наполягав провідний дослідник Jürgen Trabant. Він наголошує, що *Weltansicht* є не сталою «картинкою світу», а радше мовно зумовленою перспективою на світ, яка формується через структурні й семантичні властивості мови. Він підкреслює, що Гумбольдт розумів мову не як відображення реальності, а як механізм її формування, тому зведення *Weltansicht* до візуальної метафори *Bild* є спрощенням [10].

Німецький лінгвіст Ф. Хешен у класичній статті «*Weltansicht – Reflexionen über einen Begriff Wilhelm von Humboldts*» також акцентує, що *Weltansicht* – це концепція, яка відображає глибинну взаємодію між мовою, мисленням і сприйняттям. Він застерігає від перекладу або інтерпретації цього терміна як *Weltbild*, що втрачає динамічну й конструктивну природу мовного світогляду [11].

У свою чергу, Г. Гасслер зазначає, що *Weltbild* як термін має радше філософсько-онтологічне або науково-естетичне наповнення, тоді як *Weltansicht* у Гумбольдта є мовно зумовленим способом концептуалізації реальності. Її

дослідження підтверджують, що термінологічне зміщення з *Weltansicht* до *Weltbild* призводить до втрати ключових когнітивних аспектів, властивих концепції Гумбольдта [12].

Таким чином, ототожнення цих понять є науково некоректним і спотворює глибинну ідею гумбольдтівського лінгвістичного світогляду.

Крім того, Б. Аліас пише: «Humboldt viewed language as dynamic rather than static. It was regarded as an activity rather than a product of an activity» («Гумбольдт розглядав мову як динамічне, а не статичне явище. Вона сприймалася як діяльність, а не як продукт діяльності») [13, с. 2].

Отже, ці дослідження свідчать, що в працях Гумбольдта *Weltansicht*, який у вітчизняній лінгвістичній науці розвинутий як *Weltbild* («картина світу»), постає як багатовимірний когнітивний образ, який формується й змінюється через мову, тобто термін *Weltbild* є не статичним образом або просто зоровою метафорою, а радше динамічною системою уявлень, що суперечить буквальному семантичному значенню компонента *Bild*.

Тепер зробимо семантичний аналіз складників «картина світу» й *Weltbild*. У німецькій мові слово *Weltbild* є складовим словом, що утворене від *Welt* і *Bild*. Перше позначає «світ», друге – має кілька значень. І в німецькому тлумачному словнику *Duden Online* знаходимо такі: художнє зображення, виконане на площині (картина, малюнок); фотографія або графічне зображення, відтворене в друкованій формі; зображення на екрані телевізора або монітора; відображення, дзеркальний образ; візуальне враження, уява, погляд (*Anblick*, *Vorstellung*); метафора або виразний образ у мовленні; сценічна мізансцена (у театральному контексті); у математиці – елемент, якому відповідає інший через відображення [14].

Ці значення свідчать про те, що *Bild* зазвичай означає щось завершене, візуально репрезентоване, фіксоване в просторі або мисленні, а не змінне чи процесуальне.

Тепер розглянемо слово «картина». Згідно з тлумачним словником української мови, слово «картина» визначається так: «1) художній витвір, створений фарбами на полотні, картоні тощо; зображення кого-, чого-небудь; 2) зображення чого-небудь, передане художніми, словесними засобами; образ, вид; 3) те, що постає перед очима; видовище, картина; 4) те, що створює в уяві певну обстановку, ситуацію» [15].

Як бачимо, ключовими семантичними ознаками терміна «картина» є статичність (фіксація певного моменту або стану), зоровість (орієнтація на візуальне сприйняття), репрезентативність (представлення вже сформованого образу), естетичність (зв'язок із художнім, мистецьким способом зображення).

Отже, семантика слова «картина» тяжіє до завершеності, фіксованості й зображення ззовні, що прямо суперечить динамічному, змінному, багаторівневому характеру концептуального бачення світу, яке є процесуальним, розгортається у свідомості людини, еволюціонує під впливом досвіду, культури, часу. У цьому контексті використання слова «картина» як частини терміна «картина світу» виглядає семантично неадекватним і вимагає переосмислення або хоча б критичного ставлення.

Таким чином, бачимо причину проблеми, пов'язаної з буквальним перекладом терміна *Weltbild* як «картина світу», який в українській термінології виявляється семантично обмеженим і концептуально звуженим. Він фокусується на результаті – на «образі», а не на процесі формування знання про світ. Отже, така метафора спрощує складне когнітивне явище, зводячи його до статичного зорового враження. Саме тому все частіше в дослідженнях ставиться питання про адекватність цього терміна, особливо в порівняльному філософсько-лінгвістичному контексті.

З огляду на це, у сучасній лінгвістичній і філософській літературі низка авторів пропонує альтернативні варіанти перекладу, які покликані точніше передати сутність концептуального знання. Зокрема, як слушно зазначає І. Є. Ільницька, термін «картина світу» часто замінюється на «ментальна модель», «когнітивна картина світу», «ментальна репрезентація», оскільки останні точніше передають ідею універсального концептуального представлення дійсності як гнучкої системи, яка змінюється під впливом досвіду [16]. Також фахівці з когнітивної лінгвістики пропонують інші терміни: «модель світу», «схема реальності», «образ світу», які зміщують акцент з візуального образу на процесуальність і структурність мислення [16]. Така варіативність засвідчує намагання уникнути семантичної редукції, притаманної терміну «картина», що ускладнює адекватне відображення складної когнітивної сутності концептуального бачення світу.

Ще одним прикладом такого уточнення є використання в термінологічних джерелах виразу «концептуальна картина світу» як свідомо логізованого й раціоналізованого варіанта традиційного терміна. Він, на думку В. П. Бацевича, точніше передає роль наукових понять у формуванні цілісного бачення дійсності [17]. Такі спроби свідчать про потребу критичного переосмислення терміна та його адаптації до реалій когнітивного аналізу.

Висновки і перспективи подальших розробок у даному напрямі. Аналіз засвідчив, що термін «картина світу» не є ані семантично нейтральним, ані концептуально точним. Його ключовий компонент «картина» апелює до фіксованого, завершеного, здебільшого зорового образу, що суперечить динамічному, процесуальному характеру пізнання світу через мову.

У контексті ідей Вільгельма фон Гумбольдта термін *Weltansicht* має глибше когнітивне навантаження. Він не зводиться до образу чи репрезентації, а передбачає постійну взаємодію

мови, мислення й досвіду. Саме тому ототожнення *Weltansicht* з *Weltbild*, а відтак і з терміном «картина світу» є методологічно спрощеним і концептуально обмеженим, як слушно зазначають Ю. Трабант, В. Хешен і Г. Гасслер.

На сучасному етапі розвитку когнітивної лінгвістики все частіше порушується питання про доцільність збереження терміна «картина світу» в науковому обігу. Альтернативні варіанти «когнітивна модель світу», «ментальна репрезентація», «мовна концептуалізація» дають змогу точніше відобразити динаміку, відкритість і багатовимірність когнітивних структур, які формуються в процесі мовленнєвої діяльності.

Отже, поняття «картина світу» потребує критичного переосмислення. Його подальше використання в гуманітарних науках можливе лише за умови усвідомлення його обмежень, метафоричності й історичної умовності. Заміна або уточнення цього терміна – не лише питання лексики, а й ключ до точнішого опису взаємозв'язку між мовою, мисленням і світоглядом.

ЛІТЕРАТУРА

1. Poluzhyn M. Conceptual System and World Models. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія «Філологія»*. 2023. Вип. 2(50). С. 367–373. [https://doi.org/10.24144/2663-6840/2023.2\(50\)](https://doi.org/10.24144/2663-6840/2023.2(50)).
2. Калішук С. В. Процесуальна логіка екзистенціально-системної реорганізації «картини світу» особистості. *Проблеми сучасної психології* : збірник наукових праць / Ін-т психології ім. Г. С. Костюка НАПН України, Кам'янець-Поділ. нац. ун-т ім. І. Огієнка. Кам'янець-Подільський, 2020. Вип. 50. С. 75–103. <https://doi.org/10.32626/2227-6246.2020-50.75-103>.
3. Краснобаєва-Чорна Ж. В. Мовна концептуалізація та категоризація знань: концептуальна і ціннісна картини світу. *Граматичні читання* : матер. Міжнар. наук.-теорет. конф. (Вінниця, 2024). Вінниця : ДонНУ ім. Василя Стуса, 2024. С. 16–19. URL: <https://jgch.donnu.edu.ua/article/view/6620>.
4. Форманова С. В. Идеографічні словники як крок до становлення поняття «картина світу». *Записки з українського мовознавства*. 2020. Вип. 27. С. 20–32. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/zukm_2020_27_5.
5. Хлистун О. С. Мовна картина світу: рефлексійний досвід. *Культура і сучасність*. 2015. № 2. С. 106–111. URL: <https://journals.urau.ua/kis/article/view/146889>.
6. Картина світу. *Філософський енциклопедичний словник*. URL: https://slovnky.me/dict/fes/картина_світу.
7. Ільницька І. Д. Особливості взаємодії різних мовних картин світу на прикладі концепту «стиль». *Мова і міжкультурна комунікація* : матеріали II Міжнар. наук.-практ. Інтернет-конф., 28–29 листопада 2012 р. URL: https://www.confcontact.com/2012_11_28/2_ilnicka.htm.
8. Glaz A., Danaher D. S., Lozowski P. (eds.). *The Linguistic Worldview: Ethnolinguistics, Cognition and Culture*. Lublin : Maria Curie-Skłodowska University Press, 2013. 382 p. URL: <https://www.scribd.com/document/861688663/The-Linguistic-Worldview-Ethnolinguistics-Cognition-And-Culture>.
9. Underhill J. W. *Creating Worldviews: Metaphor, Ideology & Language*. Edinburgh : Edinburgh University Press, 2011. 256 p. URL: <https://www.scribd.com/document/628318918/Creating-Worldviews-Metaphor-Ideology-and-Language-Underhill-James-William>.
10. Trabandt J. *Weltansichten*. Wilhelm von Humboldts Sprachprojekt. München : C. H. Beck, 2012. 352 s.
11. Heeschen V. *Weltansicht – Reflexionen Über Einen Begriff Wilhelm Von Humboldts*. *Historiographia Linguistica*. 1977. Vol. 4, № 2. P. 159–190. URL: <https://www.jbe-platform.com/content/journals/10.1075/hl.4.2.03hee>.
12. Hassler G. Humboldts Konzept einer sprachlichen Weltansicht und seine Stellung in der Geschichte des sprachlichen Relativismus. Odradek. *Studies in Philosophy of Literature, Aesthetics, and New Media Theories*. 2020. Vol. 6, № 1. P. 1–20. URL: <https://odradek.cfs.unipi.it/index.php/odradek/article/view/111>.
13. Alias A. B. *Wilhelm von Humboldt: A Critical Review on His Philosophy of Language, Theory and Practice of Education*. 2016. URL: <https://docslib.org/doc/11070935/wilhelm-von-humboldt-a-critical-review-on-his-philosophy-of-language-theory-and-practice-of-education>.

14. Bild. Duden Online. URL: <https://www.duden.de/rechtschreibung/Bild>.
15. Словник української мови: у 11 т. Київ : Наукова думка, 1970–1980. Т. 4. С. 215. URL: <https://sum.in.ua/s/kartyna>.
16. Ільницька І. Є. Поняття картини світу в сучасних гуманітарних науках. *Матеріали II міжнар. наук.-практ. конф.* Дніпро : Середняк Т. К., 2012. С. 33–35. URL: https://www.confcontact.com/2012_11_28/2_ilnicka.htm.
17. Бацевич Ф. С. Словник термінів міжкультурної комунікації. Київ : Довіра, 2007. 205 с.

REFERENCES

1. Poluzhyn, M. (2023). Conceptual system and world models. *Scientific Bulletin of Uzhhorod University. Series: Philology*, (2)50, pp. 367–373. [https://doi.org/10.24144/2663-6840/2023.2\(50\)](https://doi.org/10.24144/2663-6840/2023.2(50)).
2. Kalishchuk, S. V. (2020). Protsesualna lohika ekzysyentsialno-systemnoi reorhanizatsii “kartyny svitu” osobystosti [The processual logic of the existential and systemic reorganization of the individual’s worldview]. *Problems of Modern Psychology*, 50, pp. 75–103. <https://doi.org/10.32626/2227-6246.2020-50.75-103> [in Ukrainian].
3. Krasnobaeva-Chorna, Zh. V. (2024). Movna kontseptualizatsiia ta katehoryzatsiia znan: kontseptualna i tsinnisna kartyny svitu [Linguistic conceptualization and categorization of knowledge: Conceptual and axiological worldviews]. *Grammatical Readings – X: Proceedings of the International Theoretical Conference* (Vinnytsia, 2024) (pp. 16–19). Vinnytsia: Vasyl Stus Donetsk National University. Retrieved from: <https://jgch.donnu.edu.ua/article/view/6620> [in Ukrainian].
4. Formanova, S. V. (2020). Ideohrafichni slovnky yak krok do stanovlennia poniattia “kartyna svitu” [Ideographic dictionaries as a step toward the formation of the concept of “worldview”]. *Notes on Ukrainian Linguistics*, 27, pp. 20–32. Retrieved from: http://nbuv.gov.ua/UJRN/zukm_2020_27_5 [in Ukrainian].
5. Khlystun, O. S. (2015). Movna kontseptualizatsiia ta katehoryzatsiia znan: kontseptualna i tsinnisna kartyny svitu [Linguistic worldview: A reflexive experience]. *Culture and Modernity*, 2, pp. 106–111. Retrieved from: <https://journals.urau.kis/article/view/146889> [in Ukrainian].
6. Kartyna svitu [Worldview]. (n.d.). Philosophical Encyclopedic Dictionary. Retrieved from: https://slovnky.me/dict/fes/картина_світу [in Ukrainian].
7. Ilnytska, I. D. (2012). Osoblyvosti vzaємодії riznykh movnykh kartyn svitu na prykladi kontseptu “styl” [Features of the interaction of different linguistic worldviews: The case of the concept “style”]. *II International Scientific and Practical Internet Conference “Language and Intercultural Communication”* (November 28–29) Retrieved from: https://www.confcontact.com/2012_11_28/2_ilnicka.htm [in Ukrainian].
8. Glaz, A., Danaher, D. S., & Lozowski, P. (Eds.). (2013). The linguistic worldview: Ethnolinguistics, cognition and culture. 382 p. Lublin: Maria Curie-Skłodowska University Press. Retrieved from: <https://www.scribd.com/document/861688663/The-Linguistic-Worldview-Ethnolinguistics-Cognition-And-Culture>.
9. Underhill, J. W. (2011). Creating worldviews: Metaphor, ideology & language. 256 p. Edinburgh: Edinburgh University Press. Retrieved from: <https://www.scribd.com/document/628318918/Creating-Worldviews-Metaphor-Ideology-and-Language-Underhill-James-William>.
10. Trabant, J. (2012). Weltansichten: Wilhelm von Humboldts Sprachprojekt. München: C. H. Beck.
11. Heeschen, V. (1977). Weltansicht – Reflexionen über einen Begriff Wilhelm von Humboldts. *Historiographia Linguistica*, 4(2), pp. 159–190. Retrieved from: <https://www.jbe-platform.com/content/journals/10.1075/hl.4.2.03hee>.
12. Hassler, G. (2020). Humboldt’s concept of linguistic worldview and its place in the history of linguistic relativism. *Odradek: Studies in Philosophy of Literature, Aesthetics, and New Media Theories*, 6(1), pp. 1–20. Retrieved from: <https://odradek.cfs.unipi.it/index.php/odradek/article/view/111>.
13. Alias, A. B. (2016). Wilhelm von Humboldt: A critical review on his philosophy of language, theory and practice of education. Retrieved from: <https://docslib.org/doc/11070935/wilhelm-von-humboldt-a-critical-review-on-his-philosophy-of-language-theory-and-practice-of-education>.
14. Bild. Duden Online. (n.d.). Retrieved from: <https://www.duden.de/rechtschreibung/Bild>.
15. Dictionary of the Ukrainian language in 11 volumes (1970–1980). Vol. 4, p. 215. Kyiv: Naukova dumka. Retrieved from: <https://sum.in.ua/s/kartyna> [in Ukrainian].
16. Ilnytska, I. Ye. (2012). Poniattia kartyny svitu v suchasnykh humanitarnykh naukakh [The concept of the worldview in modern humanities]. *Proceedings of the II International Scientific Conference*. pp. 33–35. Dnipro: Seredniak T. K. Retrieved from: https://www.confcontact.com/2012_11_28/2_ilnicka.htm [in Ukrainian].
17. Batsevych, F. S. (2007). Dictionary of intercultural communication terms. 205 p. Kyiv: Dovira.

Дата надходження статті: 30.06.2025

Дата прийняття статті: 07.07.2025

Опубліковано: 30.09.2025